

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Jure Rerum Ecclesiasticarum Ad Germaniae Catholicae
Principia Et Usum Pars ...**

Complectens Sectionem I. & II.

Zech, Franz Xaver

Ingolstadii, 1758

Titulus III. De Consecratione, Pollutione Et Reconciliatione Ecclesiarum Et
Coemeteriorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68048](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68048)

De Consecrat. Eccles. &c. 35

Not. VIII. Ad reparandam Ecclesiam
Cathedralem præcipue teneri Episco-
pum & Canonicos 84.). His non
sufficientibus posset etiam a reliquis
Clericis peti subsidium Charitati-
vum.

TITULUS III.

DE CONSECRATIONE, POLLU-
TIONE ET RECONCILIATIO-
NE ECCLESiarUM ET COE-
METERIORUM.

Conf. *Decretal. l. 3. t. 40. ex*
Sext. l. 3. t. 21.

§. 28.

Templum esse *edificium DEO con-*
secratum diximus : necessarium *Templa*
igitur est ad rationem Templi, ut
Cultui Divino dedicetur ac destine-
tur. Non enim decet Divina Offi-
cia

C 2

nam de obligatione hæredum in praxi
nullatenus obtineri posse, nec veram in
Jure existimat : sed potius Bona ipsorum
Beneficiorum cum isto onere ad successo-
rem transire credit. In Germania ad-
stringi hæredes experimur.

84.) *FRANCES de Eccles. Cathedr. c. 13.*
A MOSTAZZO de Causis Pius. lib. V. c. 6.
n. 66. seqq.

cia in locis profanis celebrari: satius est Missam non cantare, aut non audire, quam in illis locis, ubi fieri non oportet nisi pro summa contingat necessitate 85.

Unde recens extructa Ecclesia, quam citius fieri poterit, consecranda 86.

*Ad Cultum
Divinum*

§. 29. Dedicatio & Consecratio Templi promiscue sumi solet: per utramque enim intelligitur ædificii communi usu ad cultum religiosum separatio. Id autem etiam primis Ecclesiæ temporibus, ad imitationem Templi Hierosolymitani, non sine certis ritibus & solemnitate, saltem per speciales preces & gratiarum actiones factum esse, omnino certum videtur; quamvis æque certum sit, ejusmodi ritus diversis temporibus & locis fuisse varios, & successu temporis auctos.

More antiquissimo

§. 30. Restauratis, recensque ædificatis sub Constantino M. Ecclesiis, optatissimum spectaculum omnium oculis præbuerunt Consecrationes Templorum per singulas Civitates, Episcoporum frequentes Conventus, & peregrinorum ad exeteris regionibus ad ejusmodi solemn-

85.) C. II. dist. I. de Consecr.

86.) C. fin. de Consecr. Eccles.

De Consecrat. Eccles. &c. 37

lemnitatem accedentium concursus 87.). Tricennalia etiam sua Constantinus Imperator celebriora reddidit per Consecrationem Templi, quod sepulchro Domini Hierosolymis erat impositum, convocatis ad eam solemnitatem plurimis Episcopis, antea Tyri in Synodo congregatis 88.). Concilium insuper Antiochenum anno Christi 341. ex nonaginta Episcopis per causam Encœniorum 89.) congregatum fuit, sub prætextu scilicet dedicandi splendidissimum Templum, quod *Dominicum aureum* appellabatur, a Constantino ædificari cœptum, & a Constantio ejus Filio absolutum. In ejusmodi Dedicacionibus habebantur a pluribus Episcopis Panegyres, quarum adhuc extant nonnullæ 90.)

C 3

Su-

-
- 87.) EUSEBIUS Hist. Eccl. lib. X. c. 3.
88.) Idem in Vita Constantini lib. IV. c. 43. seqq.
89.) S. ATHANASIUS de Synodis.
90.) Apud EUSEBIUM Hist. Eccl. lib. X. c. 4. S. AMBROSIUM tom. V. serm. 26. de Sanctis. S. GAUDENTIUM serm. 17. die Dedicat. Basilicæ SS. 40. Martyr. S. AUGUSTINUM edit. nov. tom. V. serm. 336. seqq. ubi etiam in Appendice num. 229.

Supereft etiam formula Precum, quas fundebat S. Ambrosius, dum dedicabat Ecclesiam sacrarum Virginum 91.).

Sunt consecranda.

§. 31. Solemnis Consecratio Ecclesiarum, propria est muneris Episcopalis 92.) : potest tamen au-
to-

229. seqq. recensentur sermones S. Cæsarii Arelatensis, seu alterius, qui antea S. Augustino adscripti fuerant, & sub eius nomine adhuc unus recitatur in Breuiario Romano in festo Dedicationis.

91.) Hortat. ad Virginit. in fine. Formula his verbis est concepta : *Te nunc Domine precor, ut supra hanc domum tuam, supra hæc altaria, quæ hodie dedicantur, supra hos lapides spirituales, quibus sensibile tibi in singulis Templum sacratur, quotidianus Præsul intendas, orationesque servorum tuorum, quæ in hoc loco funduntur, divina tua suscipias misericordia. Fiat tibi in odorem suavitatis omne Sacrificium, quod in hoc Templo fide integra, pia sedulitate defertur. Et cum ad illam respicis hostiam salutarem, per quam peccatum mundi huius aboletur, respicias etiam ad has piæ hostiæ castitatis, & diuturno eas tuearis auxilio, ut fiant tibi in odorem suavitatis hostiæ acceptabiles &c.*

92.) Jam apud Ethnicos Dedicationes Templorum pertinebant ad Jus Pontificium. Vid. GUTHERIUS lib. III. de Veter. Jur. Pontif. c. 11. 12. 13. Apud Christianos etiam

De Consecrat. Eccles. &c. 39

toritate Summi Pontificis committi Abbatibus 98.). Peragitur ab Episcopo loci, in quo est Ecclesia 94.), decentius diebus Dominicis, vel in Sanctorum solemnitatibus, quamvis de Jure fieri possit omni die 95.);

C 4

præ-

etiam Chorepiscopis interdicta erat Consecratio Ecclesiarum. Concil. MELDENSE ann. 845. can. 44.

93.) Hierarch. Eccl. §. 468. not. 21. GRATIANUS c. 4. 5. 6. dist. I. de Consecrat. refert capita quædam ex GELASII Pape Epistola ad Episcopos Lucaniæ, ubi traditur, Ecclesias consecrari non posse sine Romani Pontificis autoritate. Intelligunt hoc aliqui de quibusdam Italiæ Provinciis, singulari jure Pontifici subiectis, cum Epistola sit scripta ad Episcopos per *Lucaniam*. FLEURY Hist. Eccl. lib. 30. n. 34.

94.) Ex concessione PAULI III. Const. *licet debitum*. ann. 1549, possunt Regulares Societatis JESU facere benedici aut consecrari Ecclesias suas cum cœmeteriis, & primum lapidem poni per quoscunque Episcopos, si Diocesani ultra quatuor menses id facere distulerint. Ægerrime ferebant Episcopi Galliæ, dum Romanus Pontifex per Legatum suum consecravit Ecclesiam in Turonensi Diœcesi, invito loci Episcopo. Vid. GLABER RODULPHUS Hist. lib. II. c. 4.

95.) *In Diœcesi tua licet tibi Ecclesiis dedicationem*

præmissio pridie jejunio, quod servare debet tum Episcopus consecrans, tum ii, qui petunt sibi Ecclesiam consecrari. Chrismate inunguntur duodecim cruces in parietibus depictæ, aliæque adhibentur ceremoniæ in Pontificali Romano descriptæ. Consecrationis hujus solemnitas singulis annis celebranda est 96.), eo tamen ritu, qui ad devotionis augmentum, non autem ad corruptelam morum tendat. In ipsa quidem die Consecrationis Episcopus integrum annum Indulgentiæ illam visitantibus elargitur: pro die vero anniversaria in perpetuum quadraginta dies, five ab uno solo, five a pluribus Episcopis deditur 97.). In dubio Ecclesia non præsumitur consecrata, nisi sit Cathedralis: ad probationem tamen factæ Consecrationis sufficit levis ratio, utpote in re favorabili. Si tamen nullum probabile

tionem impendere tam diebus Dominicis, quam privatis. C. 2. de Consecr. Eccl. In Concil. CÆSARAUGUSTANO III. ann. 691. c. 1. prohibetur, ne Consecratio Ecclesiæ fiat extra dies Dominicas.

96.) C. 16. dist. 1. de Consecr.

97.) C. 14. de Pœnit. & Remiss. C. fin. eod. in 6.

hile indicium extet, Consecrationis munus impertiri sine scrupulo potest: nec talis trepidatio facit iterationem; quoniam non monstratur esse iteratum, quod nescitur factum 98.).

§. 32. Si ante Consecrationem *vel saltem* Divina Officia in Templo celebrari *benedicen-* oporteat, debet saltem adhiberi *ejus-* *da.*

dem Benedictio. Hæc nonnunquam confunditur cum Consecratione: revera autem ab eadem differt. Nam I. Benedictio solum præparat Ecclesias ad Consecrationem, & constituit in eo statu, ut possint inservire functionibus sacris, dum commodo tempore consecrentur. II. Benedictio fit sine unctione. III. Aqua, quæ in Benedictione adhibetur, nihil aliud est, quam aqua benedicta communis & ordinaria: in Consecratione autem miscetur sale, cinere & vino. IV. Consecrationem prævertere debet dies jejunii tum ex parte Episcopi, tum ex parte populi: secus in Benedictione. V. Episcopus Consecrator jus habet tri-

C 5 buen-

buendi Indulgentias: secus in Benedictione. VI. Soli Episcopi regulariter faciunt ceremoniam Consecrationis: Benedictio autem plerumque a simplicibus Sacerdotibus, ad hoc deputatis ab Episcopo, peragitur 99.).

Idem potest fieri in Oratoriis. §. 33. Porro quamvis sacri Canones jubeant consecrari Ecclesias, quam citius fieri potest: nihilominus nullus Canon videtur imperare, prout etiam nullus prohibet Consecrationem Oratorii publici; sufficit enim hæc Oratoria benedici. Si autem Oratorium privatum consecraretur ab Episcopo, eo ipso cessaret esse privatum: nam Consecrationis actus repugnat statui privati Oratorii 100.).

§. 34.

99.) GIBERT Corp. Jur. Canon. tom. II. tract. poster. de Eccles. tit. 15. fol. 536.
100.) LOTTERIUS de re Benefic. lib. I. q. 5. n. 66. Talia Oratoria nonnunquam consecrantur etiam intra ædes privatorum, prout Ingolstadii adhuc visitur Sacellum domesticum celeberrimi Professoris Eckii rite consecratum. Oratoriis Principum idem honor sæpius impenditur, prout ibidem Oratoria consecrata sunt in arce Principum Bavariæ, quæ ratione situs sui essent Oratoria privata.

De Consecrat. Eccles. &c. 43

§. 34. Ecclesiæ consecratae nomen *Nomen im-*
ponitur ab aliquo Patrono, seu Ti-
tulo, quo ipsa nuncupatur, & ab aliis Patrono,
Ecclesiis proprio velut nomine di-
gnoscitur. Per Patronum intelligitur
Persona aliqua, nempe Angelus vel
Homo Sanctus, cujus nomine nun-
cupatur Ecclesia e. g. B. Virginis, S.
Michaëlis, S. Mauritii. Titulus vero
Personam proprie non sonat; sed
potius Mysterium, seu rem quamcun-
que ad Personas pertinentem: quo
Mysterio seu re, Ecclesia ipsa veluti
inscribitur & appellatur. e. g. SS. Tri-
nitatis, Nativitas Christi, Assumptio
B. Mariæ, Sacrosancta Hostia, Sacer
Sanguis, Inventio S. Crucis &c. Pri-
mis temporibus pleræque Ecclesiæ
nomen gerebant a SS. Martyribus:
dein etiam a SS. Confessoribus i.),
modo sint legitime vindicati, seu Ca-
nonizati.

§. 35.

i.) Ad initium sæculi quinti supra Corpus
B. MARTINI Basilicam parvulam in Ur-
be Turonensi ædificavit BRICCIUS ejus
successor: aliam dein ampliorem PER-
PETUUS ejusdem Sedis Antistes, ut nar-
rat GREGORIUS Turonens. Hist. Franc.
lib. X. c. 31. JUSTINIANUS Imperator
Templum nobilissimum, ac plane mirabi-
le dedicavit S. ANNÆ, ut narrat PRO-
COPIS

*Ecclesia
execrata,*

§. 35. Sicut Personæ, quæ acciperunt Benedictionem aut Consecrationem, semper manent consecratæ, quamdiu vivunt: ita etiam Ecclesiæ, quamdiu manent moraliter eadem. Facta autem tali mutatione, nempe Templo in totum, aut pro majori parte destructo, etiam si id fiat ex intentione novæ reedificationis; aut etiam incrustatione interioris parietis sublata, dicitur contingere *Execratio*, & amitti Consecratio.

Vel polluta,

§. 36. Manente etiam Consecratione possunt Ecclesiæ perdere effectum Benedictionis aut Consecrationis, qui est, ut possint in eisdem sacræ functiones exerceri: hoc autem contingit per *Pollutionem* Ecclesiæ, si ea sit publica. Pollui Ecclesia dicitur I. Injuriosa humani sanguinis effusione, vel Homicidio 2.) II. Luxuriosa humani seminis emissionem 3.) III. Sepultura cadaveris pagani vel

ex-

COPIUS Cæsareensis de ædific. Justiniani lib. I. c. 3. item S. NICOLAO. ibid. c. 6. videri potest CAROLUS GUYET Heortologiae lib. I. c. 5.

- 2.) C. 4. de Consecrat. Eccl.
3.) C. un. eod. in 6.

De Consecrat. Eccles. &c. 45

excommunicati 4.). IV. Quando ab Episcopo notorie excommunicato contingit Dedicatio. Hanc ultimam Pollutionis speciem non expresse tradunt Canones : aliqui tamen sustinent ex paritate, quia sicut corpus mortuum excommunicati polluit sacra loca ; fortius polluta debent censerī, quando Consecratio vel Benedictio transit & perficitur per manus talis excommunicati 5.). Quidquid sit de hoc peculiari casu, id certum est, quod non omnis *Profanatio* Ecclesie sit talis Pollutio, de qua hoc loco loquimur : nam sine expresso Canone non debemus Ecclesiam Pollutam dicere. Ubi tamen consuetudo viget reconciliandi Ecclesias, per furtum, aliudve crimen atrox, per profanam inhabitationem, aliove modo profanatas, servari ea debet : potestque talis reconciliatio etiam Ecclesie consecratæ, demandari simplici Sacerdoti 6.).

§. 37.

-
4.) C. 27. 28. Diff. I. de Consecr. C. 12. de Sepultur. C. 7. de Consecr. Eccl.
5.) PAX JORDAN lib. V. tit. 12. n. 132. seqq.
6.) HOSTIENSIS in Summ. de Consecr. Eccl.

Reconci-
liari debet.

§. 37. In polluta Ecclesia, donec reconcilietur, non peraguntur Divina officia. Quamvis enim Ecclesia, cum sint sanctæ, nec peccare queant, revera non polluantur: ad terrorem tamen habentur tanquam polluta, ut fideles detestationem concipiant sceleris, quo temerarius quispiam fœdavit Ecclesiam, quantum in se erat; inducanturque ad celerem expiationem proprii peccati, & ad id in posterum evitandum. Reconciliatio Templi ab Episcopo consecrati, propria est Episcopi 7.), nisi Summus Pontifex concedat singulare Privilegium, vel Episcopo, ut committat reconciliationem inferiori Sacerdoti, aqua ab Episcopo benedicta 8.);

vel

Eccl. n. 9. PIASECIUS Prax. Episcopo
part. I. c. 2. art. 4. n. 7.

7.) C. 9. de Consecr. Eccl.

8.) Quamvis GREGORIUS IX. cit. c. 9. dicat, consuetudinem reconciliandi Ecclesias per Sacerdotes simplices, esse corruptelam: nihilominus dicitur in Gallia hæc consuetudo vigere. Vid. GIBERT loc. cit. fol. 540. quia talis Reconciliatio est quidem Ordinis Episcopalis: eam tamen dicunt Jure tantum Ecclesiastico tantum fuisse factam, & ideo ad eam posse simplicem Sacerdotem deputari.

vel ipsi Sacerdoti, ut reconciliet Ecclesias ex delegatione Episcopi: quale Privilegium habent multi Prælati Regulares reconciliandi Ecclesias suas pollutas, etiam aqua a se benedicta, præsertim in locis remotis, ubi Episcopum aquam benedicentem per duas dietas adire non possunt 9.) Reconciliatio autem Templi nondum consecrati, sed tantum benedicti, delegari cuidam Sacerdoti potest ab Episcopo absque speciali privilegio. Aqua ad Reconciliationem Ecclesiæ adhibenda, communiter vocari solet *Gregoriana*, forte a Gregorio M. sicut ab eo dicitur Cantus Gregorianus. Mentionem ejus facit Innocentius III. 10.), dum exigit *aquam cum vino & cinere benedictam*, scilicet pro reconcilianda Ecclesia, quæ antea fuerat consecrata. Si Ecclesia fuerit tantum benedicta, sufficit aqua communis benedicta cum sale; quia Reconciliatio eodem modo debet fieri, quo facta est ipsa Dedicatio. Ritus Reconciliationis habetur

9.) MIRANDA Manual. Prælat. Regul. tom. II. q. 39. art. 8. ASCAN. TAMBURINUS de Jure Abbat. tom. I. disp. 23. quæsit. 10. 10.) C. 4. de Consecr. Eccl.

betur in Pontificali Romano, & in Ritualibus.

Etiam

Cœmeteria

§. 38. Ecclesiarum accessoria sunt *Cœmeteria*, quæ vox latine Dormitorium significat: quo nomine Christiani locum sepulturæ destinatum denotant, cum ob spem resurgendi, non tam mori, quam obdormire censeantur II.). Varius apud diversos populos fuit ritus funerandi cadavera, nec videtur unquam apud gentes cultas viguisse Philosophi Cæcili 12.), qui sibi persuadens, Christianos ob spem resurgendi execrari rogos, & damnare ignium sepulturas, irridet eos, quasi non omne corpus, etsi flammis subtrahatur, ignis tamen ætatibus in terram resolvatur: nec interfit, utrum fere diripiant, an maris consumant, an humus contegat, an flamma subducat: cum cadaveribus omni sepultura, si sentiunt, pœna sit: si non sentiunt, ipsa conficiendi celeritate medicina.

11.) Sancti non appellantur mortui, sed dormientes: unde & Lazarus, qui resurrecturus erat, dormisse perhibetur, & Apostolus vetat Thessalonicenses de dormientibus contristari. S. HIERONYMUS adversus Vigilant.

12.) Apud MINUCIUM FELICEM in Octavo.

De Consecrat. Eccles. &c. 49

cina. Huic reponit Octavius : *Nec ullum damnum sepulturae timemus, sed veterem & meliorem consuetudinem humandi frequentamus.* Christiani igitur etiam Romae non secuti sunt morem Romanorum corpora cremantium : qui tamen honor honestioribus solummodo Romanis obveniebat, reliquis extra Urbem sepultis 13.), plerumque in cryptis subterraneis, ex quibus arena effodiebatur ad aedificia Urbis extruenda. Ejusmodi fodinas Romae etiam eligebant Christiani, quas Arenarias, Areas, Coemeteria, Martyrum Concilia, postea etiam Catacumbas vocabant 14.), memoriasque ibi sepulcorum Martyrum quotannis celebrabant. Unde AEMILIANUS Praefectus 15.), quibusdam prohibebat celebrare

D con-

13.) Quanta religio fuerit locorum, in quibus humata erant cadavera, non est hoc loco commemorandum ex Titulo Pandectarum & Codicis de Religiosis & sumptibus funerum. Erudite GUTHERIUS de Jure Manium lib. 3.

14.) Vid. MAMACHI Orig. Christian. tom. III. fol. 158. & qq. ubi exhibet Ichnographiam Coemeterii Callisti.

15.) Apud EUSEBIUM Hist. Eccl. lib. VII. s. 10.

conventus aut in ea loca, quæ Cœmeteria appellantur, ingredi. Vicissim LICINIUS GALIENUS Imperator in favorem Christianorum Decretum edidit, per quod loca illa, quæ Cœmeteria nominabantur, integram adeundi, occupandique fecit potestatem 16.). Ex istis locis suburbanis postea corpora Martyrum translata sunt in urbes, ubi dein Principes & Episcopi, postea etiam alii Fideles optabant juxta se pulchra Martyrum sepeliri: qua occasione Cœmeteria in urbibus erecta sunt.

Sunt benedicenda:

§. 39. Cœmeteria igitur sunt vel conjuncta Ecclesiis, vel ab iis separata: utraque piis ritibus apud Catholicos solent initiari, & sacra benedictione ab usibus profanis ad mulanda Fidelium cadavera destinari 17.). Iisdem autem modis polluitur Cœmeterium, quibus pollui vel exsecrari Ecclesiam diximus: quo casu antequam reconciliatus fuerit, non debet in eo cadaver sepeliri. Porro si Ecclesiam polluitur con-

16.) Ibid. c. 12.

17.) Sacræ Ceremoniæ recensentur in Pontificali Romano.

contingat; ipsius Cœmeterium, si contiguum sit eidem, id est, si Cœmeterium tangat Ecclesiæ parietes, censetur esse pollutum: secus si remotum fuerit ab eadem, aut saltem muro medio separatum, etiamsi ex Ecclesia aditus ad ipsum pateret. Non tamen vicissim polluto Cœmeterio, quamvis Ecclesiæ contiguo, debet Ecclesia reputari polluta; ne minus dignum & accessorium, ad se trahere videatur majus & principale. Insuper non unum, sed plura Cœmeteria esse noscuntur, quæ quamvis sibi cohærentia, pariete tamen medio sejunguntur: ideoque violato eorum altero, alterum, licet ex uno ad aliud per portam intermediam habeatur accessus, non propter hoc reputabitur violatum 18.).

§. 40. Reconciliatio Cœmeterii fit *Et reconcilianda.*
ab ipso Episcopo, vel ex delegatione
Papæ ab alio Sacerdote, aqua per Episcopum benedicta, si ab Episcopo fuerat solemni ritu dedicatum. Si vero à simplici sacerdote, simplici benedictione fuerit initiatum; poterit quoque Reconciliatio a simplici Sacerdote fieri, aqua a se exorcizata,

D 2

non

non tamen sine præscitu Episcopi
 Dum autem alicubi 19.) præci-
 pitur Reconciliatio Cœmeterii fieri
 per asperisionem aquæ solemniter
 benedictæ, sicut in dedicationibus
 Ecclesiarum fieri consuevit; ritus
 iste nequaquam hodie observatur
 vel potius Constitutio hæc nequa-
 quam intelligi debet de aqua cime-
 re & vino mixta, qualis adhibetur
 in Dedicatione Ecclesiarum; cum
 Pontificale Romanum pro Recon-
 ciliatione Cœmeterii solius tantum
 modo requirat aquam benedictam
 communem, sale mixtam. Hoc
 occasione Consecrationis & Re-
 conciliationis Ecclesiæ isto loco
 cenda de Cœmeteriis videbantur
 Plura de Jure Sepulturæ dicentur
 infra.

TITULUS IV.

DE ALTARIBUS.

Conf. Decretal. lib. 3 tit. 40.

Sext lib. 3. tit. 21.

§. 41.

Altaria

PRÆCIPUA in Ecclesiis nostris fu-
 etio est, offerre Deo Sacrifi-
 um:

19.) C. 7. de Consecr. Eccl.